

Abstrakt

Právní postavení válečných zajatců

Diplomová práce „*Právní postavení válečných zajatců*“ upravuje problematiku válečného zajetí v kontextu mezinárodního humanitárního práva (*dále též jako „MHP“*), resp. práva ženevského. V tematice válečného zajetí se střetává jak právní úprava MHP, tak řada dalších mezinárodně právních odvětví (obecné mezinárodní právo, mezinárodní trestní právo či mezinárodní právo lidských práv).

Diplomová práce sleduje dva cíle: deskriptivní a analytický. Deskriptivním cílem je podat ucelený přehled o vývoji právní úpravy válečného zajetí a seznámit čtenáře s režimem válečného zajetí a zacházení s válečnými zajatci dle platných pramenů mezinárodního humanitárního práva. Analytickým cílem práce je nalezení odpovědi na výzkumnou otázku, *kdo je komбатantem, resp. kdo má po upadnutí do moci nepřítele nárok na status válečného zajatce?*

Diplomová práce se skládá z úvodu, tří částí (dále členěných na kapitoly a podkapitoly) a závěru. Úvod představuje téma diplomové práce, sledované cíle včetně výzkumné otázky a nastiňuje samotnou strukturu textu.

V první části diplomové práce je představena právní úprava válečného zajetí v kontextu mezinárodního humanitárního práva. V kapitole první je MHP definováno, dále je rozděleno na odvětví ženevského a haagského práva a zmíněn je vztah MHP k mezinárodnímu právu lidských práv. Druhá kapitola pojednává o časové, místní a osobní působnosti pramenů MHP. Kapitola třetí klasifikuje ozbrojené konflikty na mezinárodní a vnitrostátní. Čtvrtá kapitola je rozdělena na dvě podkapitoly. První podkapitola se zaměřuje na obecné prameny MHP; druhá podkapitola reflektuje vývoj právní úpravy válečného zajetí v kontextu vývoje MHP od absence právní úpravy až po aktuální prameny ženevského práva. Poslední, pátá kapitola podává přehled o základních zásadách MHP a shrnuje zásady, které se aplikují na válečné zajatce.

Druhá část diplomové práce je tvořena dvěma kapitolami. První kapitola se věnuje vymezení pojmu „válečného zajatce“, přičemž nezapomíná ani na osoby se sporným právním postavením. Kapitola druhá se v sedmi podkapitolách zaměřuje na obecný přehled právní úpravy režimu ochrany a zacházení s válečnými zajatci. Podkapitola první rozebírá internaci válečných zajatců. Druhá podkapitola stručně

představuje činnost informačních kanceláří a zmiňuje organizace poskytující pomoc válečným zajatcům. Ve třetí a čtvrté podkapitole jsou uvedeny podmínky zacházení s válečnými zajatci, způsob internace a výkon práce zajatci. Pátá podkapitola se soustředí na vnitřní disciplínu v zajateckých táborech. Šestá podkapitola zahrnuje disciplinární a trestní odpovědnost válečných zajatců a závěrečná, sedmá podkapitola se věnuje možným způsobům ukončení zajetí.

Třetí část diplomové práce je zaměřena na závazky a odpovědnost za porušení norem mezinárodního humanitárního práva. Kapitola první představuje tzv. newyorské právo, jehož jednotlivé mechanismy jsou dále rozebrány v následujících kapitolách. Implementačními mechanismy v kapitole druhé se rozumí jednak závazek států šířit znalost norem MHP a dále povinnost tyto normy dodržovat a jejich dodržování zajistit. Mezi kontrolní mechanismy, které se uplatní ve vztahu k válečným zajatcům, řadí třetí kapitola ochranné mocnosti a Mezinárodní výbor Červeného kříže. Nastíněna je též působnost Mezinárodní vyšetřovací komise. V poslední, čtvrté kapitole je stručně představena odpovědnost států za porušení norem MHP a individuální trestní odpovědnost jednotlivců.

Závěr diplomové práce nabízí celkové zhodnocení tématu a odpověď na výzkumnou otázku.